

LLIURE PENSAMENT

ALBERT
AIXALÀDIRECTOR DE LA FUNDACIÓ
RAFAEL CAMPALANS

La victòria de François Hollande en les eleccions presidencials franceses hauria de servir per esperonar un model alternatiu per sortir de la crisi, sobre la base dels principis de cohesió i de solidaritat

Una victòria socialista, una victòria republicana

■ Diumenge 6 de maig, per tercera vegada en la història de la Cinquena República, els ciutadans francesos van elegir un socialista com a president de la República. Dissset anys després que François Mitterrand abandonés el Palau de l'Elisi, i deu anys després de l'amarga derrota de Lionel Jospin en la primera volta de les eleccions presidencials que van conduir a una estranya elecció entre el neogaullista Jacques Chirac i l'*ultra* Jean-Marie Le Pen, un socialista tornarà a la màxima pre-

fectura de la República.

La victòria de François Hollande, però, no és només una victòria socialista. És una victòria dels valors de la República enfront els valors nacionalistes, recuperats i enaltits per Nicolas Sarkozy durant tot el seu mandat i molt especialment durant aquests darrers mesos, per tal d'aconseguir el favor dels votants del Front Nacional que ara lidera Marine Le Pen. França ha votat a l'esquerra, però ha votat també República. Així ho van assenyalar diversos dirigents polí-

tics i analistes francesos durant la nit electoral.

La deriva nacional de la política francesa, amb més de sis milions i mig d'electors votant Marine Le Pen en la primera volta, era –i és– molt preocupant. El creixement d'aquest «vot nacional» és conseqüència de la crisi econòmica segurament, però no solament. És també conseqüència de la deliberada política identitària de Nicolas Sarkozy, que durant el seu mandat ha obert el debat sobre la identitat francesa trencant amb la tradició republicana i fent que molt francesos hagin sentit que la República no els representava.

Aquesta deriva nacional va tenir la seva eclosió en la campanya electoral i en el míting que va celebrar Sarkozy a la plaça del Trocadéro amb la Torre Eiffel de fons l'1 de maig, en oberta confrontació amb els sindicats, oposant la bandera roja del moviment obrer –que divideix la societat francesa, segons ell– amb la bandera tricolor nacional.

Els francesos, però, entre la nació i la República, han triat la República. Han optat pel canvi i per l'esperança. I amb ells s'obre un nou camí d'esperança per a tots els europeus, i molt especialment per als països que ens trobem en major dificultat econòmica, com són els casos d'Itàlia i d'Espanya.

La victòria de François Hollande permet pensar en una nova etapa de la construcció europea, en què el creixe-

EULÀLIA
REGUANT

JUSTÍCIA I PAU

Hi ha molta gent compromesa amb el projecte de crear entitats bancàries al servei de les persones, amb uns valors que tinguin per objectius construir una societat més justa i aconseguir més benestar per a les persones

■ FIARE és un projecte de banca ètica que està treballant conjuntament amb Banca Popolare Etica (un banc ètic italià) i és format per una xarxa important d'entitats socials i d'ONG catalanes i de l'Estat, i des de fa anys està canalitzant l'estalvi cap a empreses i entitats socials per facilitar la seva tasca de transformació social i en favor de les persones.

L'últim cap de setmana d'abril vaig poder ser present en la trobada estatal de socis i sòcies de FIARE a Madrid. Més de 300 persones, una desena part de les

sòcies, vam participar en aquest moment històric del projecte bancari amb vocació de crear alternatives dins del mercat financer per construir una economia amb uns altres valors al servei d'una societat més justa.

Al llarg dels dos dies vam poder avançar en els temes estratègics de l'entitat, com són l'avaluació èticsocial, els grups locals de participació de les persones sòcies, el finançament i el model de governança.

Però, més enllà del que les persones sòcies vam poder parlar, el repte que ac-

tualment se'ns genera com a integrants d'aquest projecte, però extensible a tota la ciutadania, és com en un moment en què estem veient totes les mancances d'aquest sistema financer injust en el qual vivim bastim un sistema de finances ètiques en mans de la ciutadania i al servei de les persones.

En paraules de Carlos Taiibo, professor de ciència política de la Universitat Autònoma de Madrid, «que FIARE, un banc ètic autogestionat, tiri endavant és una bona notícia per als qui creiem en la gestació d'espais d'autonomia en els

La banca ètica és a l'abast

ment i la generació d'ocupació es converteixen en la prioritat de l'agenda europea, com ja ho va ser a partir de l'any 1997, quan les victòries de Lionel Jospin i de Tony Blair van fer que la Unió Europea adoptés l'Estratègia de Lisboa per promoure l'ocupació i el creixement, que va donar pas a uns anys de creixement i generació de llocs de treball a tot el continent.

França ha estat sempre el motor o el fre de la construcció europea. França va frenar la Constitució europea el 2005, quan van prevaler –tant a dreta com a esquerra– la defensa dels interessos nacionals per sobre dels interessos europeus, i ara França torna a fer de motor d'una nova etapa, que ha de suposar també una nova manera de governar Europa.

La victòria d'Hollande suposa la fi de *Merkozy*, però no ha de suposar el naixement de *Merkollande*. Europa és plural i cal que reincorpori en el seu nucli decisor, en primer lloc, els dos grans països del sud, Espanya i Itàlia.

Als anys noranta, l'euro es va construir gràcies a l'aliança d'aquests quatre països, sota el lideratge de Helmut Kohl, François Mitterrand i Felipe González, i els governs de Lamberto Dini i Romano Prodi a Itàlia. Ara és l'hora d'una nova aliança entre aquests quatre grans països per promoure i implementar una nova agenda de creixement, un nou pacte per l'ocupació que permeti a Europa sortir de la crisi sota els principis de cohesió i de solidaritat.

La victòria de François Hollande és un primer pas, la victòria necessària per fer possible un nou començament de la construcció europea, del socialisme democràtic i dels valors republicans. ▲

quals apliquem regles del joc diferents de les que ens imposen».

Per aconseguir de cara al 2013 un banc ètic i cooperatiu europeu, és necessari que ens apropiem totes el projecte com a alternativa a aquest mercat financer. És necessari sumar més capital social, però capital social no vol dir només diners: vol dir mans i voluntat per convertir l'economia en un mitjà que tingui com a objectiu el benestar de les persones.

La solidesa del projecte és clara i les pors no ens serveixen de res quan la banca tradicional, aquella en la qual durant anys hem confiat (sovint perquè era l'única opció existent), està fent fallida,

La banca ètica i ciutadana és possible, i només ho podem fer entre tots. ▲

REVISTA DE PREMSA

«Neix Merkollande»

Editorial ('El Periódico', 07-05)

▶ No per anunciat és menys extraordinari el triomf de François Hollande en les eleccions presidencials franceses. El que es presentava com l'home normal s'ha convertit en el segon president socialista en 54 anys, amb l'únic precedent de François Mitterrand. El gir en la política francesa pot representar també un canvi a Europa. Tan extraordinària com la derrota de Sarkozy. [...] Des d'abans de la victòria d'Hollande, s'observa un gir a la UE per compaginar austeritat i creixement i, com va admetre ahir a la nit el nou president francès, per a molts europeus la seva victòria haurà estat un alliberament.

«L'Estat ensenya 'paquet'»

M. Sellarès ('Tribuna Catalana', 04-05)

▶ Tot plegat va començar quan la vidalquadrada delegada de l'Estat a la colònia, María de los Llanos de Luna, va anunciar que volia visualitzar els cossos i forces de seguretat de l'Estat a Catalunya. Va ser llavors quan començà l'estratègia. [...] Amb l'excusa de la cimera del BCE, la intel·ligència de l'Estat i els seus aparells tenien l'oportunitat de lluir paquet davant la ciutadania. I, quina casualitat!, amb el desplegament dels cossos i forces de seguretat de l'Estat, ni un sol incident. Objectiu complet: l'Estat salvador ha tornat. [...] Caldria que la nostra classe política, el nostre govern, els nostres mitjans de comunicació i els sectors socials mobilitzats del país no fessin el joc a l'Estat.

Crida l'atenció la desmesura en els elogis envers antics col·laboradors de la dictadura franquista, recentment desapareguts

JOAQUIM PRATS

HISTORIADOR I CATEDRÀTIC DE LA UB

La 'desmemòria' històrica

En els últims mesos han passat a millor vida José Antonio Samaranch, Manuel Fraga i Fabián Estapé. Tots tres van estar implicats al màxim nivell amb la dictadura franquista. Van ocupar càrrecs de rellevància gaudint de la confiança del dictador o dels seus adlalters. Després de la mort de Franco es van adaptar perfectament a la nova situació i no van deixar de ser, fins al mateix dia de la seva mort, figures d'importància en els seus àmbits.

En els tres casos, la seva mort s'ha convertit en un esdeveniment mediàtic replet d'elogis exagerats, d'oblits desitjats i de mentides. És com si s'haguessin esfumat en la memòria els crits de «Fraga assassini!» després de la mort dels obrers en els successos de Vitòria el 1976; de «Samaranch fot el camp!», entonat pels demòcrates de totes les tendències al final de la seva ocupació (en el sentit militar) de l'actual Palau de la Generalitat, o d'«Estapé al carrer!», corejat pels estudiants. Tot això s'ha oblidat en un clar exemple de manca de memòria històrica.

Vist tot això, he arribat a la conclusió que en aquest país no es fan obituaris dels poderosos: simplement es beatifiquen i, en algun cas, es canonicen. Només cal llegir alguns paràgrafs apareguts en la premsa. Fraga: «Un capdavanter de la democràcia»; Samaranch: «Un dels grans homes de la història d'Espanya», i Fabián Estapé: «Un esperit independent, autèntic demòcrata i gran economista».

És segur que els serveis a l'Estat que se citen són certs. El que pretenc dir és que aquesta versió cosmètica dels personatges oblida deliberadament les seves arrugues i les seves imperfeccions, que també formen part del seu passat. En els reportatges televisius es va passar de puntetes per la part fosca de la seva trajectòria. Per als «arregladors de cadàvers», la participació en la dictadura es resumia en quatre anècdotes neutres. Encara recordo la pugna entre alts càrrecs disputant-se el fèretre del finat Samaranch per recórrer en processó els poc més de 100 metres que el Palau de la Generalitat dista de la Catedral de Barcelona. Eren els mateixos carrers

i el mateix palau que havia recorregut el finat amb camisa blava, la mateixa plaça que veia en els anys quaranta l'anomenada *brigada de l'alba*, joves falangistes liderats per Samaranch, intimidant els ciutadans en una Barcelona derrotada, pobra i amb milers de fugits, empresonats o atemorits.

I què es pot dir de *Don Manuel*, de qui es destaca la seva Llei de premsa, que substituïa la censura prèvia sense permetre, en absolut, la llibertat d'expressió. Fraga va ser el ministre que va comunicar l'execució del comunista Julián Grimau. En la roda de premsa, va anomenar l'afusellat «este caballero». La seva sort va ser haver estat derrotat en la pugna que va tenir el grup de falangistes reformistes, del qual Fraga formava part, amb els ministres opusdeistes fidels a Carrero. La seva expulsió del Govern i la seva ambaixada a Londres van ser un interregne que li va servir per reparèixer com a demòcrata reformista.

Fabián Estapé, reconegut catedràtic de la Universitat de Barcelona, va ser degà

José Antonio Samaranch, Manuel Fraga i Fabián Estapé van ocupar càrrecs de confiança del dictador i es van adaptar a la nova situació

el 1972 i es va apuntar al sector de l'Opus Dei del règim, sent el segon del ministre López Rodó. Tenia el seu despatx damunt del de l'almirall. Encara recordo la tortura i els anys de presó d'un bon amic que es va atrevir a ocupar el rectorat per demanar llibertat sense que el rector Estapé pogués un sol dit a favor d'ell. Respectat acadèmic quan alguns col·legues com José Maria Valverde (també de la UB), Tierno Galván i altres catedràtics van ser expulsats de la universitat pel fet de defensar idees democràtiques.

Sense negar o deixar de valorar el que han realitzat de positiu, cal reconèixer que els taxidermistes de la memòria han fet un bon treball. En els tres casos, el país oficial s'ha llançat a la cerimònia de glorificar aquests epígons de la dictadura. La memòria ha esdevingut *desmemòria* o engany. Els del *botafumeiro* han de recordar que l'oblit selectiu té conseqüències, almenys morals. ▲